

BIOMONITORING a BIOINDIKACE

Biologická indikace:

- Železa a manganu
- Sirovodíku
- Vápníku
- Salinity
- Acidifikace
- Organických látek

Společenstva reagují na:

- **Trofii** (s projevy na strukturu populací a společenstev fyto i zoobentosu/planktonu, ryb a makrofyt)
- **Toxicitu** (akutní, chronickou, reprodukční)
- **Saprobity** (org. Netox.znečištění, kyslíkové poměry)
- **Spec. Znečištění** (specific. Typy látek – farmaka, endokrinní disruptory, patogenní organismy,
- **Acidifikaci** a změny pH
- **Hydrologické poměry**

2 Základní typy indexů:

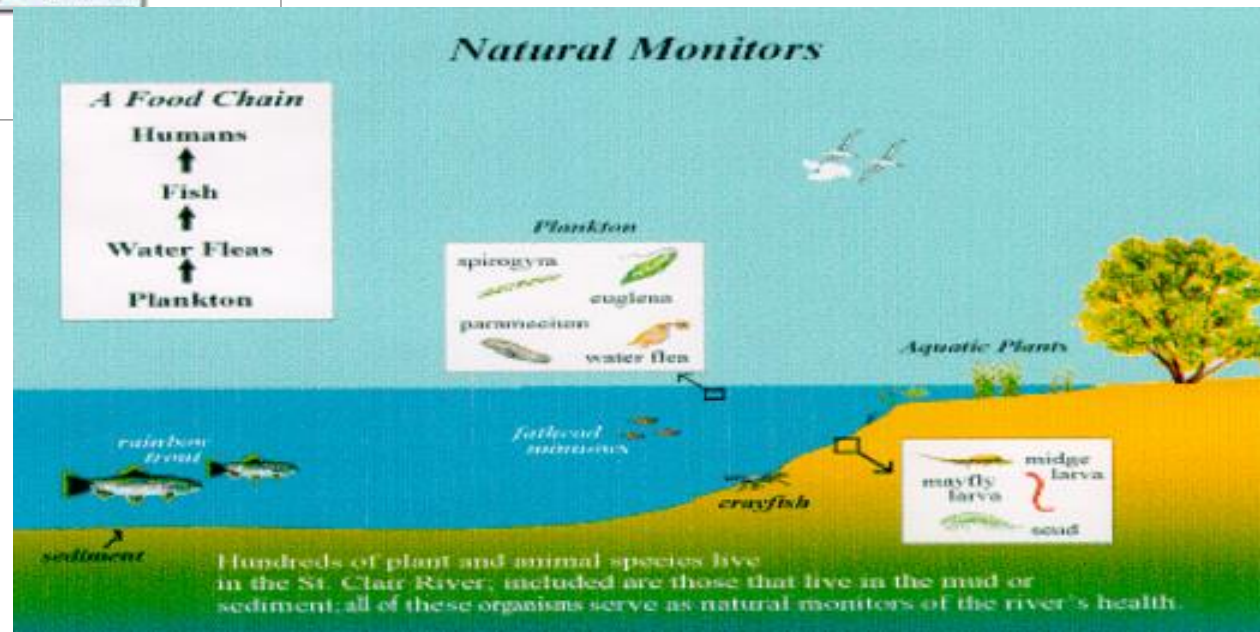
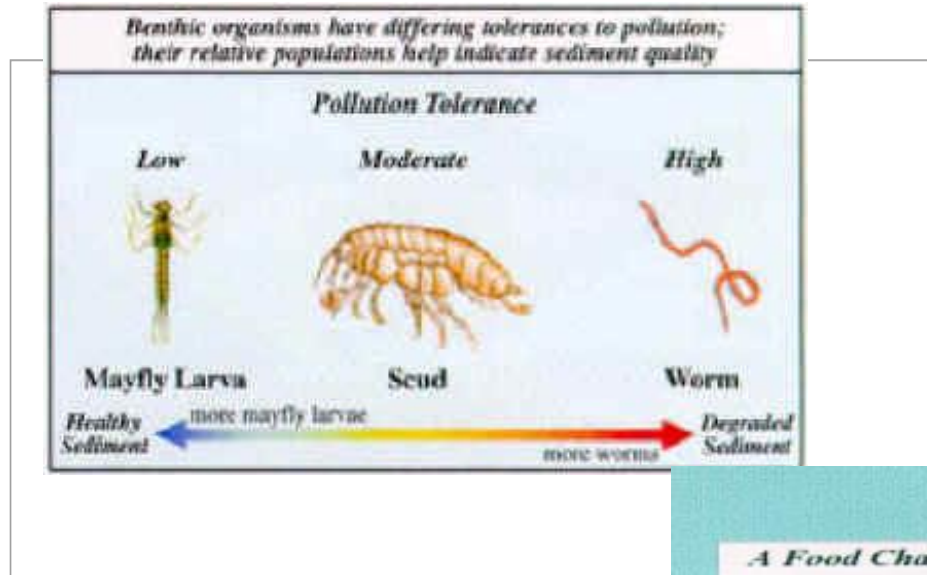

Indexy diverzity – druhová
rozmanitost, biodiverzita

Biotické indexy – na rozdíl od indexů
diverzity vycházení z představy
rozdílných vztahů organismů k
podmínkám prostředí – volba
reprezentanta – indikační druhy

Benthic organisms have differing tolerances to pollution; their relative populations help indicate sediment quality

Ephemeroptera

Plecoptera

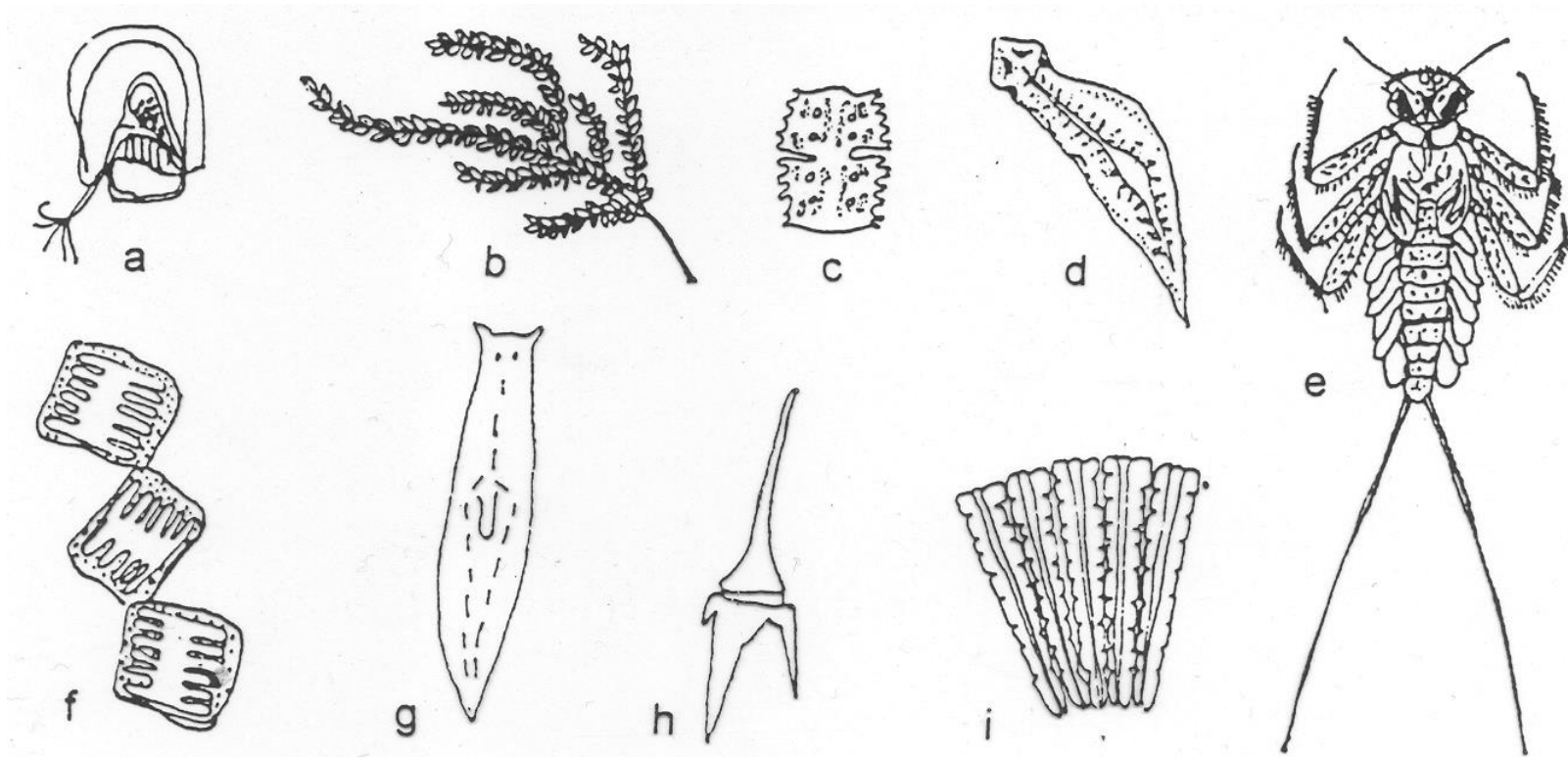
Coleoptera

Tabulka 19

Srovnání stupňů limnosaprobity s dalšími charakteristikami (Kubíček a Zelinka, 1982)

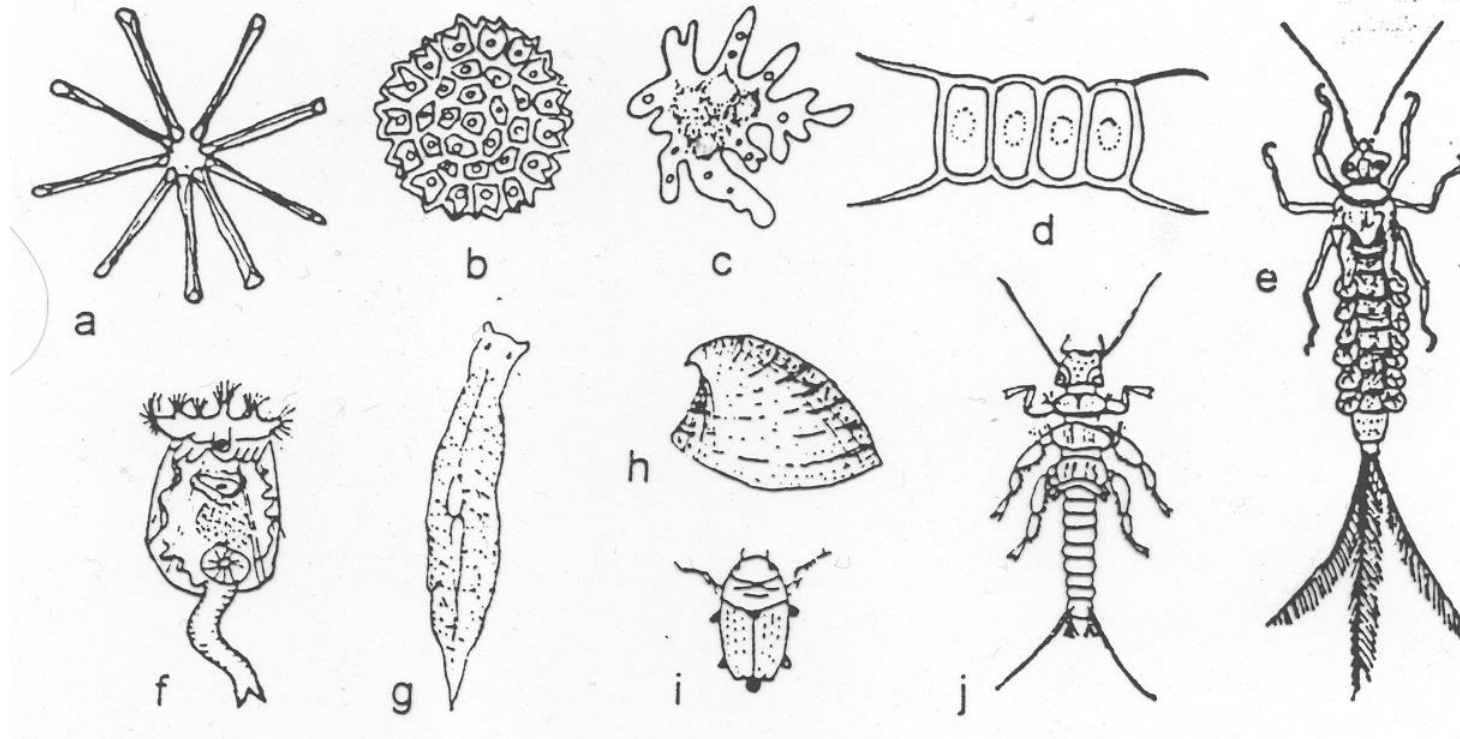
Saprobity	Rybí pásmo	Třída čistoty vody	$BSK_5 \bar{x}$ $mg \cdot l^{-1} O_2$	$O_2 \text{ mg} \cdot l^{-1}$	
				průměr	minimum
xenosaprobity	pramenná stružka + pstruhové	I. a velmi čistá voda vhodná pro veškeré použití	0,60	9,5	8,5
oligosaprobity	pstruhové+ lipanové	I. a dtto	1,60	9,5	8,0
beta-mezosaprobity	parmové + cejnové	I. b dtto	3,10	8,0	5,0
alfa-mezosaprobity	odolné druhy ryb	II. až málo znečištěná voda, neodpovídá podmínkám zásobování III. znečištěná voda, i průmyslové použití vyžaduje úpravu	6,15	6,0	1,5
polysaprobity	bez ryb	III. až dtto IV. nepřípustně znečištěná voda	17,0	3,5	0

Příklad xenosaprobních a oligosaprobních organismů

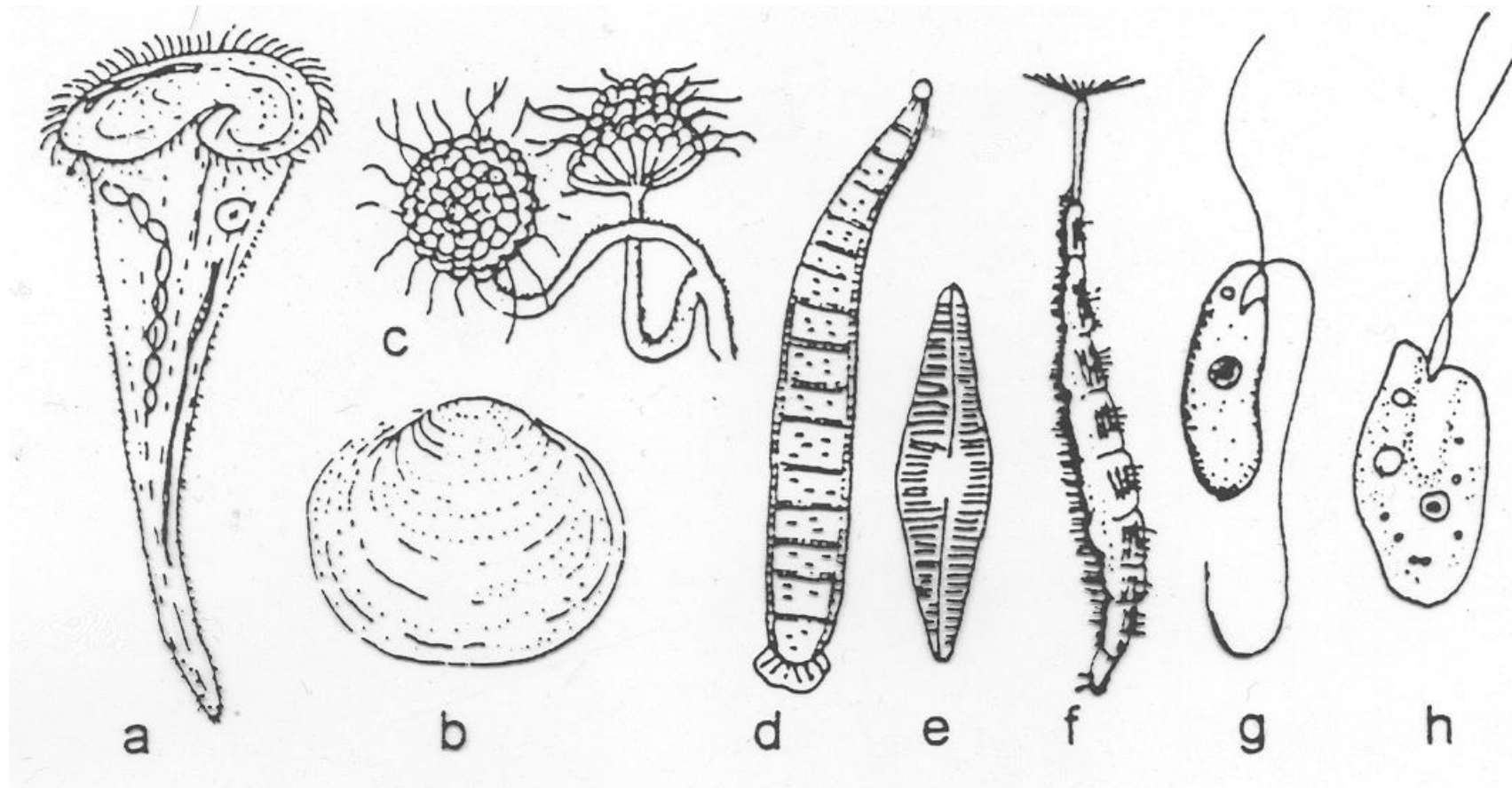
a - perloočka *Holopedium gibberum*, b - vodní mech *Fontinalis*, c - dvojčatkovitá řasa *Micrasterias truncata*, d - ploštěnka *Dugesia gonocephala*, e - jepice *Epeorus asimilis*, f - rozsivka *Tabellaria flocculosa*, g - ploštěnka *Crenobia alpina*, h - obrněnka *Ceratium hirundinella*, i - rozsivka *Meridion circulare*

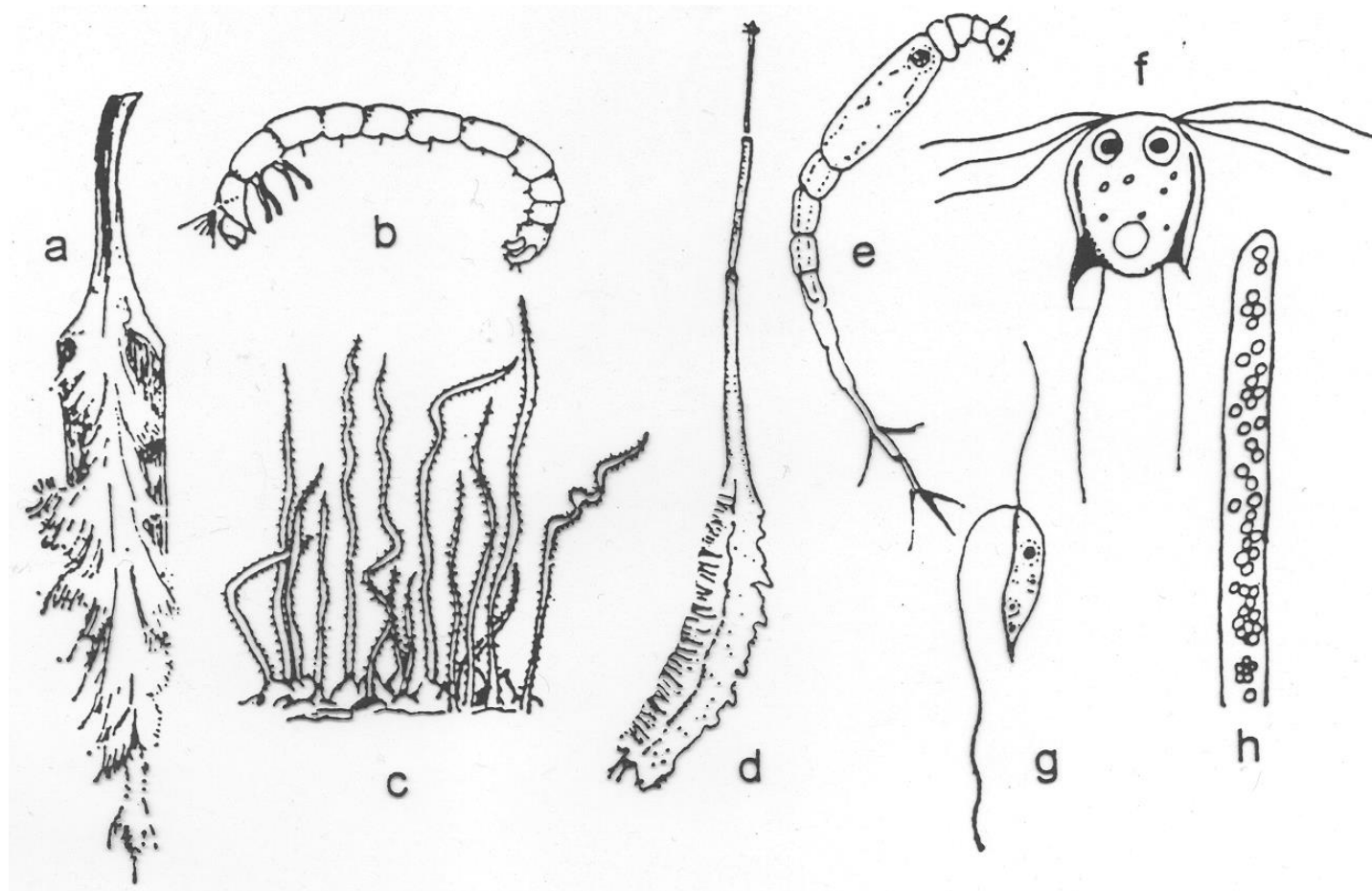
Příklad betamezosaprobních organismů

a - rozsivka *Asterionella formosa*, b - zelená řasa *Pediastrum boryanum*,
 c - měňavka *Amoeba proteus*, d - zelená řasa *Scenedesmus quadricauda*, e - jepice *Cloeon dipterum*, f - vířník *Brachionus urceolaris*, g - ploštěnka *Dendrocoelum lacteum*, h - kamenomil říční, i - vířník obecný, j - pošvatka rodu *Perla*

Příklad alfamezosaprobních organismů

a - nálevník *Stentor coeruleus*, b - okružanka *Sphaerium corneum*, c - bičíkovec *Anthophysa vegetans*, d - pijavka *Erpobdella octoculata*, e - rozsivka *Navicula viridula*, f - larva bráněnky *Stratiomys* sp., g - bičíkovec *Bodo saltans*, h - bičíkovec *Cryptomonas erosa*

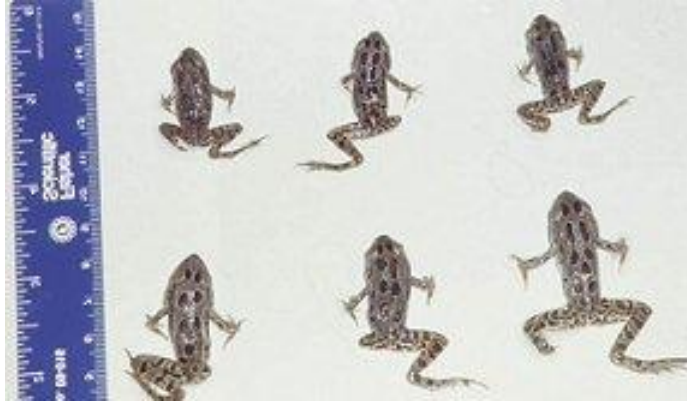
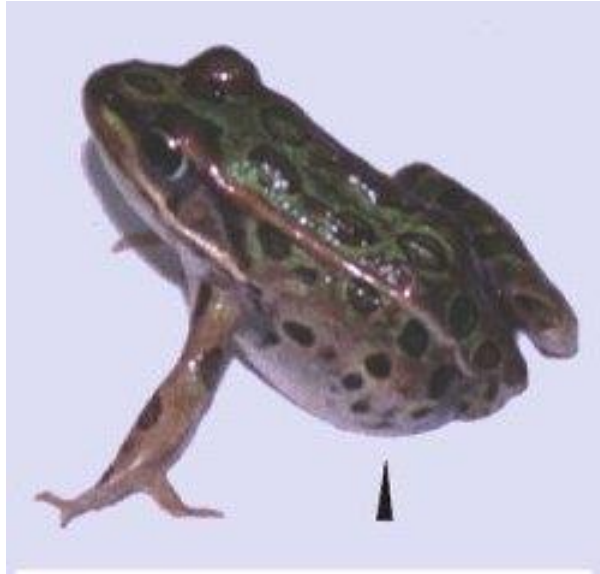
Příklad polysaprobních organismů

a - bakterie *Sphaerotilus natans*, b - pakomár *Chironomus thummi*, c - nitěnky *Tubifex tubifex*, d - pestřenka r. *Eristalis*, e - vířník *Rotaria neptunia*, f - bičíkovec *Hexamitus inflatus*, g - bičíkovec *Bodo putrinum*, h - bakterie *Beggiatoa alba*

Zoobentos (odběry vzorků)

Malformace obojživelníků – ekotoxikologie vodních ekosystémů – BIOINDIKACE in situ

Bioindikace TROFIE

- Možnosti detekce trofie:
  - Koncentrace a formy živin (N, P, Mg, Fe .. Dle limitace)
  - Chlorofyl a další pigmenty
  - Biomasa makrofyt
  - Biomasa fytoplanktonu a fytobentosu
    - Počty buněk
    - Objemová biomasa
    - Primární produkce
    - Struktura populací a společenstev

Metody 2

- Přirozené substráty
- Umělé substráty
  - Sklo čisté a broušené
    - Kulaté – 1.5 cm
    - Obdélníky - podložní sklo a 5x40 cm
  - Kameny dle geologického podloží
  - Kompozitní materiály
- Stativy plovákové a bentické

Je bioindikace fyto-bentosu dominantně indikace trofie?

- Společenstva řas, sinic, rozsivek, bakterií, plísni atd. reagují na komplexní podněty:
  - Světelných podmínek lokality
  - Mikrohabitat (např. proudění vody)
  - Organické látky ....saprobitu.....
  - Salinitu a pH
  - Atd...toxicita, zoobentos, ryby,.....
  - A samozřejmě **také živiny** (koncentrace, poměry, limitace prvky, formy živin atd.)

Způsoby hodnocení trofie dle:

- 1. Zvýšené nabídky živin, (koncentrace N,P ve vodě)
- 2. Hodnocení podle růstové odezvy *in vitro*, (trofický potenciál- laboratorní biotesty)
- 3. Hodnocení podle *in situ* zvýšené koncentrace biomasy fototrofů, (reálná koncentrace v přírodě)
- 4. Hodnocení podle změn v druhovém složení (bioindikace)

Klíčové otázky výběru indikátorů:

- Bohaté seznamy indikátorů vs. 100-200 vybraných druhů
- Jen rozsivky vs. Všechny řasy fytobentosu
- Realita praxe: (použitelnost pro rutinní aplikaci)
  - Rychlost – čas, který lze věnovat odběru, zpracování a vyhodnocení 1 vzorku – vliv na preciznost , citlivost a validitu analýz

Výhody a nevýhody rozsivek

- Výhody:
  - Dobře poznatelné
  - Při výběru limitovaných počtů lze zaučit i více nových pracovníků
  - Vzorky lze skladovat a znovu určit – kontrola QA/QC, GLP..
- Nevýhody
  - Těžko poznatelné, zda před vypálením byly schránky živé, či mrtvé
  - Nejistota, zda společenstvo reagovalo na trofii, org. znečištění, salinitu, aciditu, toxicitu atd.
  - Široké ekologické valence – málo striktních indikátorů (38 TP)

BIOINDIKACE TROFIE POMOCÍ ŘAS

[Sinice
\(Cyanophyta\)](#)

[Ruduchy
\(Rhodophyta\)](#)

[Rozsivky
\(Bacillariophyta\)](#)

[Zelené řasy
\(Chlorophyta\)](#)

[Charophyta
\(vč. spájivek\)](#)

[Ostatní
skupiny](#)

[Domů](#)

Komu je Atlas fyto bentosu určen

[Návod k používání](#)

[Seznam druhů](#)

[Důležité znaky při určování](#)

[Penátní rozsivky - základy morfologie](#)

[Hodnocení ekologického stavu toku v ČR a EU](#)

[Metodika odběru a zpracování vzorku](#)

[Termíny](#)

[Determinační kurzy BU AV ČR v.v.i.](#)

[Zkratky, vysvětlivky](#)

[Doporučená literatura](#)

[Poděkování, Citace](#)

[Autoři](#)

Komu je Atlas fyto bentosu určen

Atlas fyto bentosu **doporučujeme všem**, kteří se chtějí naučit **základy poznávání nárostových sinic a řas**. Protože využíváme názorných fotografií a interaktivních odkliků, lze ho využít prakticky kdekoliv, jak na univerzitách při výuce, tak i při rutinním užití v praxi na podnicích povodí, zdravotních ústavech, v laboratořích vodárenských společností apod.

[nahoru](#)

Návod k používání atlasu

Před vlastním použitím atlasu je nutné aby čtenář:

- **dokázal** určit skupinu (sinice, rozsivka, zelená řasa apod.), do které pozorovaný objekt patří, a tak dobře zvolil odkaz v řádku pod hlavní lištou na různé taxonomické skupiny. Pro seznámení se základy určování jednotlivých skupin doporučujeme webové stránky Jihočeské Univerzity www.sinicearasy.cz nebo jakákoliv skripta algologie (např. [Kalina, 1996](#)). Pro Vaše ujištění, zda se opravdu jedná o objekt z dané skupiny jsme na úvod každé strany vložili stručnou charakteristiku celé skupiny.

- **prostudoval** oddíl "Důležité znaky při určování" a "Penátní rozsivky - základy morfologie".

Jak rychle atlas používat (nechce se mi číst kupa textu níže):

Otevřete si v novém okně/záložce dvě stálá okna (bod 1. a 2) a jedno proklikávací okno (bod 3.)

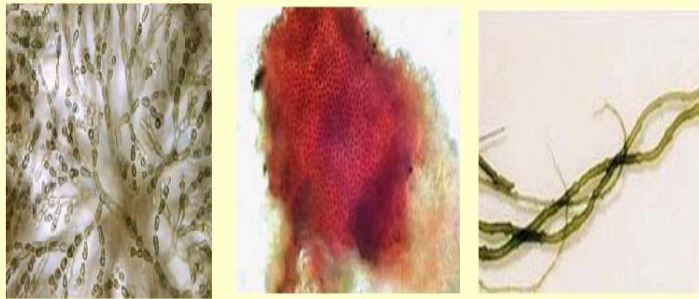
Ruduchy

Stručná charakteristika ruduch:

- stélka mnohobuněčná, méně jednobuněčná
- mnohobuněčná stélka vysoce organizovaná, větvená, podobná vyšším rostlinám
- typická asimilační barviva (výsledná červená nebo olivově hnědá barva je dána barvivem fykoerytrinem a karotenoidy)
- pohlavní rozmnožování - jeho orgány k se používají se při určování druhu
- málo sladkovodních zástupců
- více informací na webu [Sinice a řasy](#)

Systematika ruduch:

- říše: rostliny (Plantae)
- oddělení: Ruduchy (Rhodophyta)
- pro detailní určování více druhů doporučujeme následující soubor [Lederer, Lhotský \(2001\)](#)

Batrachospermum

Hildebrandia

Lemanea

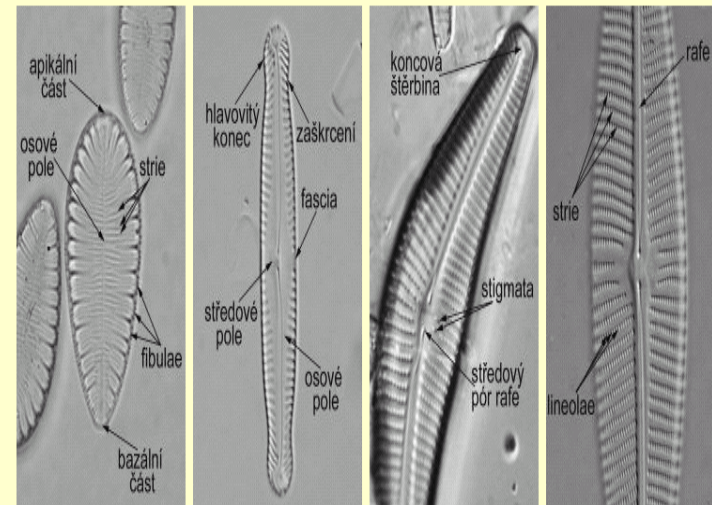
Důležité znaky při určování

Při určování "neznámého objektu" je nutné obecně se zaměřit na:

- rozměry (šířku, délku - případně jejich poměr);
- typ stélky a její tvar (kokální, vlákna nevětvená-větvená, sífonální);
- přítomnost, tvar a struktura schránky;
- forma buněčné stěny - všimát si tloušťky, tvorby H-kusů, pancíře, slizu;
- přítomnost a tvar chloroplastu příp. typ pyrenoidu;
- typ rozmnožování;
- zakončení vláken a přítomnost pochev;
- typ barviv.

Znaky, na které byste se měli soustředit v rámci konkrétní taxonomické skupiny jsou vypsány vždy v úvodu stran jim věnovaných.

U rozevívek - na vzorových fotografiích jsou šipkami znázorněny důležité morfologické znaky, které je nutné při určování zaznamenávat (vysvětlení terminů je níže v tabulce [Penátní rozevíčky - základy morfologie](#)).

Batrachospermum sp.

druh: *Batrachospermum moniliforme*; *Batrachospermum vagum*

Ekologie:

- biotop: epipelon, rychle tekoucí vody
- trofie oligo saprobita: oligo
- pH: 7 a níže

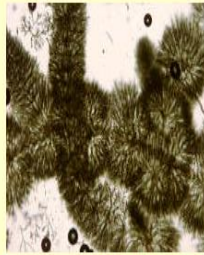
Rozměry:

stélka dorůstá do délky až 20cm

Stručná charakteristika:

- stélka makroskopická, trsovitá, centrální vlákno je nápadně hrubší
- vedlejší vlákna vyrůstají v pravidelných přeslenech

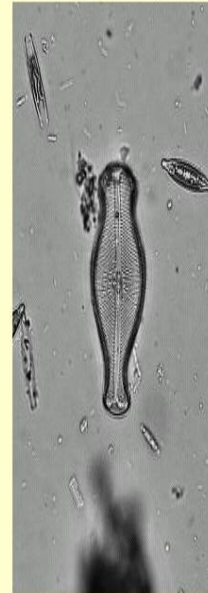
Didymosphenia geminata

literatura: MK, SR, SWF: *Didymosphenia geminata* (Lyngb.) M. Schmidt

Domů

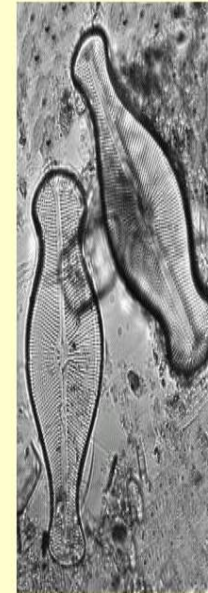
Ekologie:

- biotop: epiliton, na větvených slizových stopkách
- trofie/saprobita: oligotrofní / -
- pH: -
- salinita: nižší až vyšší

Rozměry:

délka: 60-140 µm
šířka: 25-43 µm
strie: 8-10/10 µm
stigma: 2-5

Stručná charakteristika:

- heteropolární: oba konce schráněk široce hlavovité; strie zřetelně tečkované; více než jedno stigma při jedné straně středového pole

Záměny:

Gomphonema truncatum (meso-eutrofní, mesosaprobni, alkalifilní, vyšší salinita, 13-75, 7-17, 9-12/10)

menší schránky, pouze jedno stigma

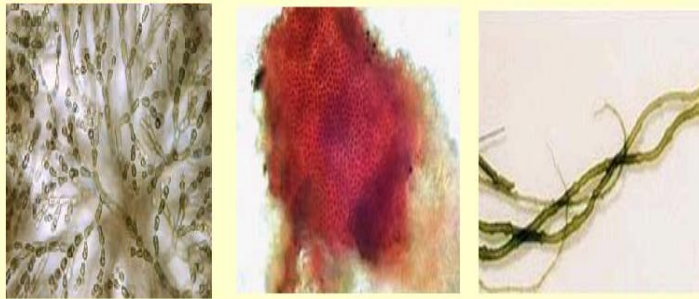
Ruduchy

Stručná charakteristika ruduch:

- stélka mnohobuněčná, méně jednobuněčná
- mnohobuněčná stélka vysoce organizovaná, větvená, podobná vyšším rostlinám
- typická asimilační barviva (výsledná červená nebo olivově hnědá barva je dána barvivem fykoerytrinem a karotenoidy)
- pohlavní rozmnožování - jeho orgány k se používají se při určování druhu
- málo sladkovodních zástupců
- více informací na webu [Sinice a řasy](#)

Systematika ruduch:

- říše: rostliny (Plantae)
- oddělení: Ruduchy (Rhodophyta)
- pro detailní určování více druhů doporučujeme následující soubor [Lederer, Lhotský \(2001\)](#)

Batrachospermum

Hildebrandia

Lemanea

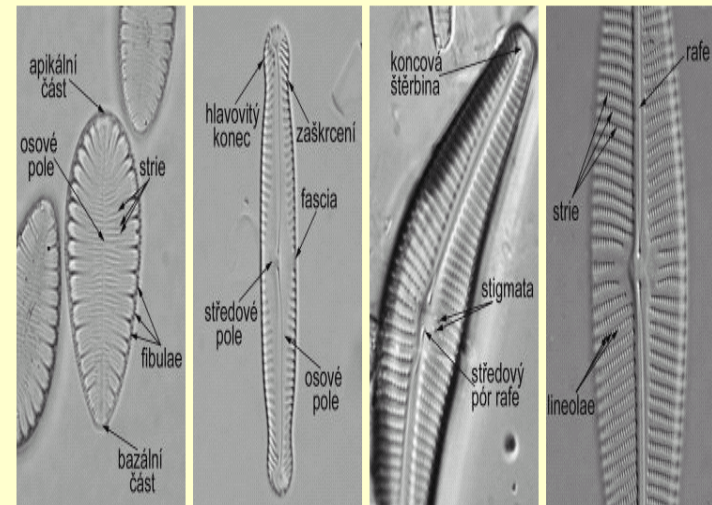
Důležité znaky při určování

Při určování "neznámého objektu" je nutné obecně se zaměřit na:

- rozměry (šířku, délku - případně jejich poměr);
- typ stélky a její tvar (kokální, vlákna nevětvená-větvená, sífonální);
- přítomnost, tvar a struktura schránky;
- forma buněčné stěny - všimát si tloušťky, tvorby H-kusů, pancíře, slizu;
- přítomnost a tvar chloroplastu příp. typ pyrenoidu;
- typ rozmnožování;
- zakončení vláken a přítomnost pochev;
- typ barviv.

Znaky, na které byste se měli soustředit v rámci konkrétní taxonomické skupiny jsou vypsány vždy v úvodu stran jim věnovaných.

U rozevívek - na vzorových fotografiích jsou šipkami znázorněny důležité morfologické znaky, které je nutné při určování zaznamenávat (vysvětlení terminů je níže v tabulce [Penátní rozevíčky - základy morfologie](#)).

Batrachospermum sp.

druh: *Batrachospermum moniliforme*; *Batrachospermum vagum*

Ekologie:

- biotop: epipelon, rychle tekoucí vody
- trofie oligo saprobita: oligo
- pH: 7 a níže

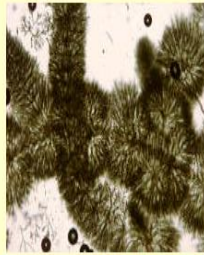
Rozměry:

stélka dorůstá do délky až 20cm

Stručná charakteristika:

- stélka makroskopická, trsovitá, centrální vlákno je nápadně hrubší
- vedlejší vlákna vyrůstají v pravidelných přeslenech

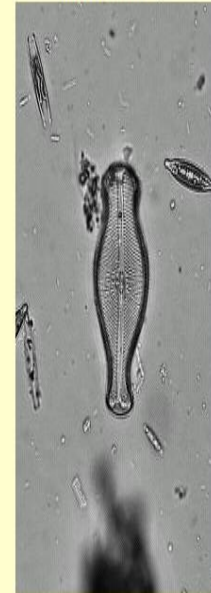
Didymosphenia geminata

literatura: MK, SR, SWF: *Didymosphenia geminata* (Lyngb.) M. Schmidt

Domů

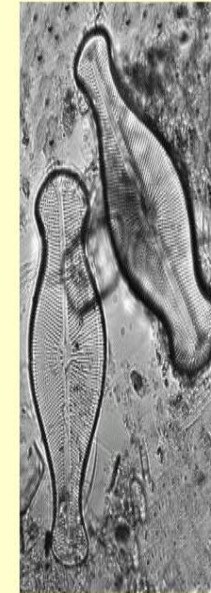
Ekologie:

- biotop: epiliton, na větvených slizových stopkách
- trofie/saprobita: oligotrofní / -
- pH: -
- salinita: nižší až vyšší

Rozměry:

délka: 60-140 µm
šířka: 25-43 µm
strie: 8-10/10 µm
stigma: 2-5

Stručná charakteristika:

- heteropolární; oba konce schráněk široce hlavovité; striae zřetelně tečkované; více než jedno stigma při jedné straně středového pole

Záměny:

Gomphonema truncatum (meso-eutrofní, mesosaprobni, alkalifilní, vyšší salinita, 13-75, 7-17, 9-12/10)

menší schránky, pouze jedno stigma

Hodnocení trofického stavu lokality

- Saprobity vs. Trofie
- WFD a Hodnocení stavu lokality
- Indexy a vyhodnocení pomocí OMNIDIA
- Kombinace bioindikací s kvantifikací realizované biomasy fyto-bentosu
  - Benthofluor sonda
  - Variabilita
  - Reprodukovatelnost

Table 8. Concentrations of total phosphorus (TP) for the trophic categories as defined by Schönfelder (1997).

Trophic status	Range of TP [$\mu\text{g l}^{-1}$]
Ultraoligotrophic	<4.3
Ultra- to oligotrophic	4.3–7.0
Oligotrophic	7.0–11.6
Oligo- to mesotrophic	11.6–19.1
Mesotrophic	19.1–31.5
Meso- to eutrophic	31.5–51.9
Eutrophic	51.9–85.6
Eu- to polytrophic	85.6–141.2
Polytrophic	141.2–232.8
Poly- to hypertrophic	232.8–383.8
Hypertrophic	>383.8

Další otázky:

- Expoziční substráty vs. klasické podklady
  - Výhody:
    - přesně známá expozice,
    - využitelné i pro další analýzy,
    - možnost výběru optimálního místa- referenční lokality!
  - Nevýhody –
    - možná selektivita,
    - nutnost jet 2x na lokalitu...

Závěr

Bioindikace pomocí fyto-bentosu jsou užitečné, ale je nutné znát limitace metod odběru, analýzy a vyhodnocení !!!

Společenstvo nereaguje pouze na trofii!

Pro interpretaci je vhodné se opírat o další informace (chemické analýzy, hydrologie, realizovaná trofie in situ...)

Je čas srovnávat výsledky různých systémů a propojit interpretace na mezinárodní úrovni!

Water Framework Directive

Směrnice 2000/60 ES, kterou se stanoví rámec
Společenství pro oblast vodní politiky

...a ekotoxikologie na úrovni
ekosystému

Co je WFD?

WFD poskytuje rámcové požadavky na ochranu vnitrozemských povrchových vod, brakických vod, pobřežních vod .

Cílem je dosažení dobrého ekologického stavu vod se zřetelem na množství a kvalitu.

Podzemní vody řeší [Groundwater Directive \(2006/118/EC\)](#)

Zásadní změna ve způsobu myšlení

- Dříve chránila strukturu např. rybích a zooplankton společenstev jednotlivé směrnice
  - směrnice o sladkovodních rybách (78/659/EHS)
  - směrnice o korýších (79/923/EHS)
- WDF neposkytuje žádnou náhradní legislativu, ale přednostně se zaměřuje na ochranu všech povrchových vod, a to až na úroveň, o které se pokládá za přijatelnou pro **všechny druhy organismů** (tj. „dobrý stav povrchových vod“ v článku 4 WFD), včetně ekonomicky významných druhů.

Které směrnice EU jsou provázané s WFD?

- Směrnice o vodách pro koupání (76/160/EHS)- každá voda pro koupání označená ve smyslu Směrnice o vodách pro koupání tvoří chráněné území.
- Směrnice o čištění komunálních odpadních vod (91/271/EHS), která vyžaduje zřízení citlivých oblastí.
- Směrnice o divoce žijících ptácích (79/409/EHS) a Směrnice o stanovištích (92/43/EHS). Lokality stanovené na základě těchto směrnic tvoří síť chráněných území Natura 2000.
- Směrnici o nitrátech (91/676/EHS), která vyžaduje zřízení zón zranitelných nitráty
- The Groundwater **Directive 2006/118/EC**

Další direktivy

https://ec.europa.eu/environment/water/index_en.htm

· Směrnice o pitné vodě 80/778/EHS doplněná Směrnicí 98/83/ES

· Směrnice o velkých haváriích (Seveso) 96/82/ES

· Směrnice o hodnocení vlivů na životní prostředí 85/337/EHS

· Směrnice čistírenských kalech 86/278/EHS

· Směrnice o prostředcích pro ochranu rostlin 91/414/EHS

· Směrnice o stanovištích rostlin a živočichů 92/43/EHS

Směrnice o integrované kontrole prevence znečištění 96/61/ES

Směrnice o vypouštění nebezpečných látek 86/280 EHS

Směrnice Sucho, povodně, pitné vody, koupací vody, správa povodí, adaptace na klimatickou změnu..... Vše na linku v záhlaví!!!!

Monitoring povrchových vod

- Příloha V. WFD ustanovuje, že monitorovací síť má být navržena tak, aby poskytla souvislý a srozumitelný přehled o hydrologickém ekologickém a chemickém stavu a umožnila klasifikaci vodních útvarů do pěti tříd
- Velmi dobrý (modrá)
- Dobrý (zelená)
- Střední (žlutá)
- POŠKOZENÝ (ORANŽOVÁ)
- ZNIČENÝ (ČERVENÁ)

WFD definuje tři typy monitorovacích programů: **Situační, provozní a průzkumný**

- situační monitoring, který má poskytnout informace
- – pro účelné a efektivní navrhování budoucích monitorovacích programů
- – pro vyhodnocení dlouhodobých změn přírodních podmínek
  - pro vyhodnocení dlouhodobých změn vyplývajících ze všudypřítomných lidských činností.

Provozní monitoring

- pro stanovení stavu těch útvarů, které byly identifikovány jako rizikové co do možnosti dosažení jejich environmentálních cílů
- vyhodnocení jakýchkoli změn těchto útvarů vyplývajících z programů opatření
- **odpoví, zda byla opatření účinná – schopnost porovnat stav v čase**

Průzkumný monitoring

- kde nejsou známy příčiny některých extrémních hodnot
- kde situační monitoring naznačuje, že cíle stanovené pro vodní útvar pravděpodobně nebudou dosaženy a provozní monitoring dosud nebyl zřízen, a to s cílem zjistit příčiny, proč vodní útvar nebo vodní útvary nemohou dosáhnout stanovených environmentálních cílů nebo
- kde jde o zjištění velikost a dopadů havarijního znečištění.

Volba lokalit monitoringu

- monitorovací úsilí by mělo být co možno nejvíce zaměřeno na **oblasti s identifikovaným možným nebezpečím, např. tam, kde bylo zjištěno velké množství znečištění vodního útvaru**
- zvolená **místa by měla být reprezentativní** pro všechny vodní útvary
- **uzávěry povodí** - útvary které vtékají na území jiného členského státu, nebo vyúsťují do dalšího povodí musí být monitorovány, aby se získal přesný obraz o dosaženém stavu vod
- **Hot-spots** – typicky ČOV, města (PPCP), drenáže z polí (agrochemie – pesticidy, hnojiva)....

Sledované parametry a četnost sledování parametrů ekologického stavu

Prvky kvality	Řeky	Jezera
Biologické		
Fytoplankton	6 měsíců	6 měsíců
Fytobentos a vodní flóra	3 roky	3 roky
Makročlenovci	3 roky	3 roky
Ryby	3 roky	3 roky
Hydromorfologické		
Spojitosť	6 let	
Hydrologie	continuous	1 month
Morfologie	6 let	6 let
Fyzikálně-chemické		
Tepelné podmínky	3 měsíce	3 měsíce
Okysličování	3 měsíce	3 měsíce
Zasolení	3 měsíce	3 měsíce
Stav živin	3 měsíce	3 měsíce
Stav okyselování	3 měsíce	3 měsíce
Ostatní polutanty	3 měsíce	3 měsíce
Prioritní látky	1 měsíc	1 měsíc

Referenční seznam hlavních znečišťujících látek 1. část

- 1. Halogenované organické sloučeniny a látky, které mohou ve vodném prostředí tuto sloučeniny vytvářet
- 2. Organické sloučeniny fosforu
- 3. Organické sloučeniny cínu
- 4. Látky a přípravky pro které bylo prokázáno, že vykazují **karcinogenní či mutagenní vlastnosti nebo vlastnosti, které mohou ovlivnit reprodukci** ve vodním prostředí nebo cestou vodního prostředí
- 5. Persistentní uhlovodíky a persistentní a bioakumulovatelné organické toxické látky

Referenční seznam hlavních znečišťujících látek 2. část

- 6 Kyanidy
- 7 Kovy a jejich sloučeniny
- 8 Arsen a jeho sloučeniny
- 9 Biocidy a výrobky na ochranu rostlin
- 10 Materiály v suspenzi
- 11 Látky, které přispívají k eutrofizaci (zejména dusičnany a fosforečnany)
- 12 Látky, které mají nepříznivý vliv na kyslíkovou bilanci, (a mohou být měřeny prostřednictvím parametrů, jako je BSK, CHSK ap).
- **Aktuální Seznam sledovaných látek ze srpna 2020** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D1161&from=EN>

Další aktivity spojené s implementací WFD

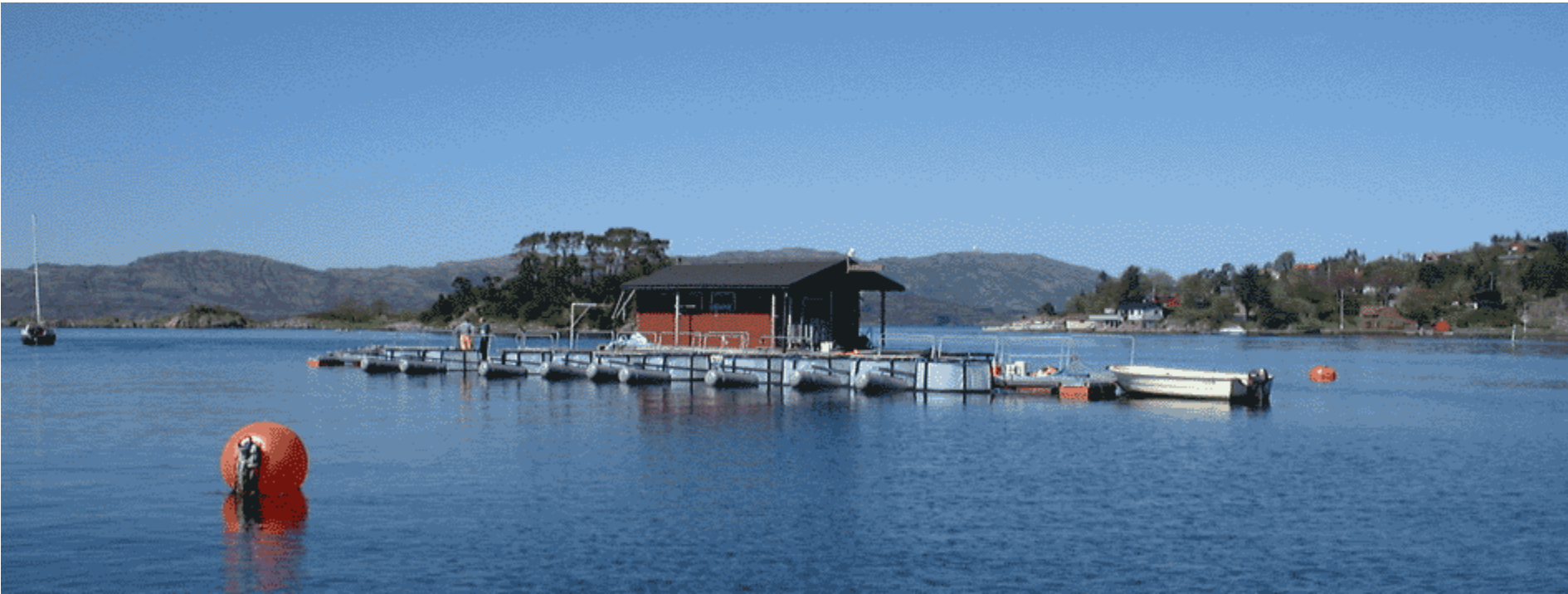
- Directive 2013/39/EU – systém monitoringu a schvalování nových prioritních polutantů, revize 2015, 2018, 2020...
- Nejnovější seznamy prioritních polutantů https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.257.01.0032.01.ENG&toc=OJ:L:2020:257:TOC
- Antibiotika, antidepresiva, herbicidy, fungicidy

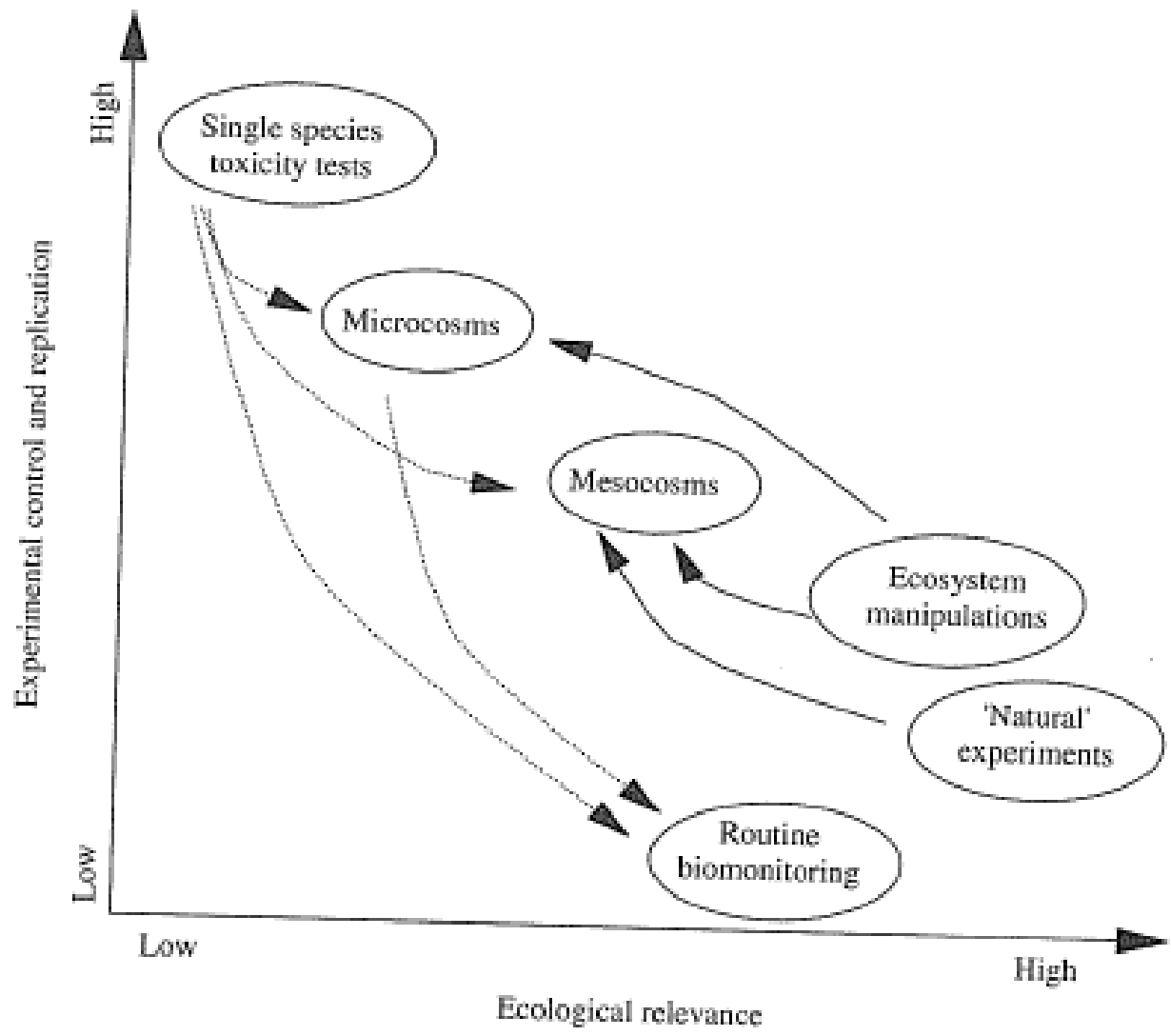
...další podrobnosti viz WFD

- Definice ekologického stavu ... co znamená dobrý, střední .... Str. 56
- Postup pro stanovení standardů chemické kvality str. 72
- Plné znění WFD <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32000L0060>
- Info zdroje, metody, implementace, aktualizace https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/info/timetable_en.htm
- Odborné podklady : EurEau is the European Federation of National Associations of Water Services www.eureau.org

Year	Issue	Reference
2000	Directive entered into force	Art. 25
2003	Transposition in national legislation Identification of River Basin Districts and Authorities	Art. 23 Art. 3
2004	Characterisation of river basin: pressures, impacts and economic analysis	Art. 5
2006	Establishment of monitoring network Start public consultation (at the latest)	Art. 8 Art. 14
2008	Present draft river basin management plan	Art. 13
2009	Finalise river basin management plan including programme of measures	Art. 13 & 11
2010	Introduce pricing policies	Art. 9
2012	Make operational programmes of measures	Art. 11
2015	Meet environmental objectives First management cycle ends Second river basin management plan	Art. 4
2021	Second management cycle ends	Art. 4 & 13
2027	Third management cycle ends	Art. 4 & 13
2033(and every 6 years thereafter)	Revision of river basin management plan	

Experimentální micro/mezokosmy pro ekotoxikologii vodních ekosystémů

Mikrokosmy

Mikrokosmy

Mikrokosmy

Mikrokosmy

- igelitové pytle (cca 50 L)
  - médium – přírodní voda + fosfor
  - sedimenty
  - přirozená společenstva organismů
(inokulum sinic, dafnie, makrofyta)
- slabý či žádný růst
- náročné hodnocení

Microcosm experiments - 250 I

Tested substances:
Natural compounds
Floculants
Fe-chelators
Enzymatic
ROS producers

Mezokosmy

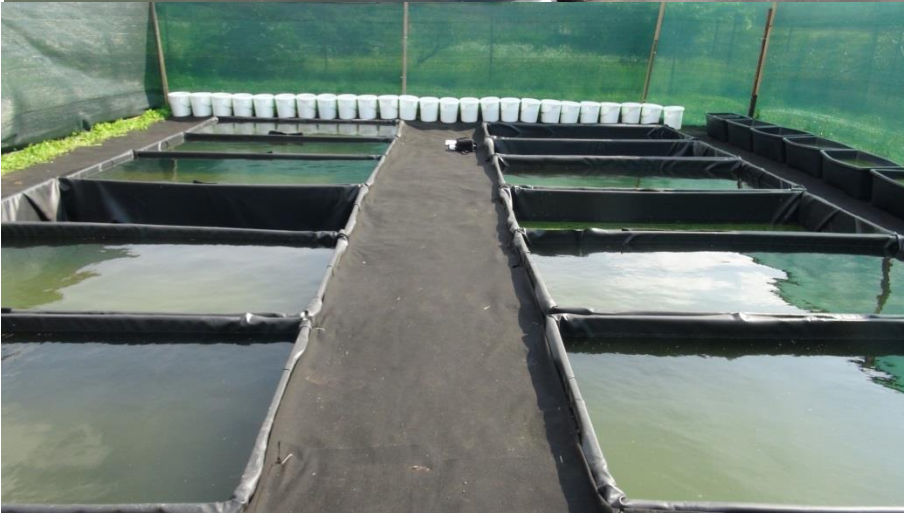
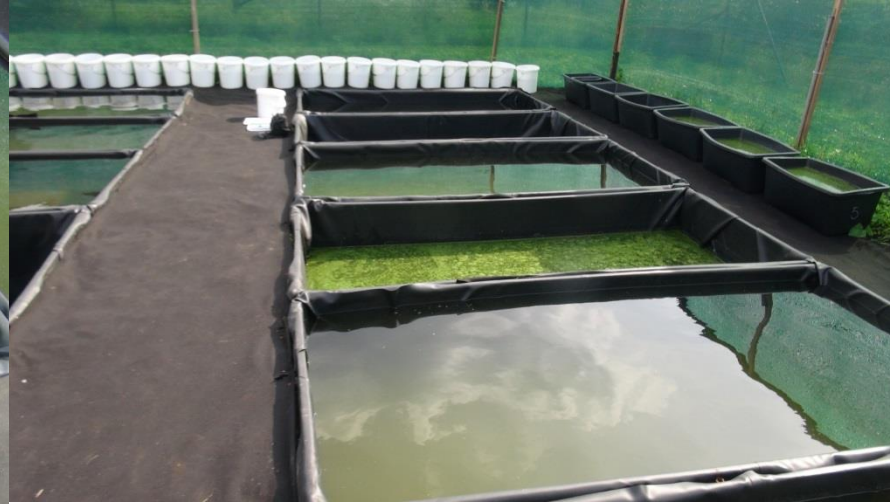

- - kovové konstrukce potažené inertním materiálem
(oddělení od okolní vody)
  - komunikace s prostředím – skrze sediment
    - přírodní srážky, přírodní sedimenty
  - přirozená společenstva organismů
(inokulum sinic, dafnie, makrofyta, ryby)
  - růst, reprodukovatelnost , přírodně identické

Umístění mezokosmů (klecí 😊)

Aquatické mezokosmy

Žádost o povolení aplikace přípravku - Povolení výjimky z ustanovení § 39 odst. 1 Zákona č. 254/2001 Sb. o vodách

- Odst. (1) Závadné látky jsou látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod (dále jen "závadné látky"). Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí.
- Odst. (7) Vodoprávní úřad může při použití závadných látek povolit z ustanovení odstavce 1 výjimku, nejde-li o ropné látky, a to v nezbytně nutné míře, na omezenou dobu a za předpokladu, že jich bude použito:
  - a) k úpravě a udržování vodního toku,
  - b) ke krmení ryb,
  - **c) z důvodů zdravotních,**
  - **d) k úpravě povrchových nebo podzemních vod pro určité způsoby užívání,** například srážení anorganických živin přímo ve vodním toku,
  - **e) k odstranění nežádoucí flóry nebo fauny ve vodním toku,**
  - f) jako indikátorových látek pro účely měření, nebo
  - g) v rámci schválených sanačních technologií.

Žádost o povolení aplikace přípravku

- **Kdo žádá?** (místní správa/správce, uživatel, např . Rekreační, rybochovná..)
- **Koho žádá?** Vodoprávní orgán
- **Účastníci vodoprávního řízení**
  - Orgán veřejného zdraví
  - Veterinární správa
  - Orgán ochrany přírody
  - Zástupce místní správy/samosprávy
  - Rybářský svaz
  - Správce/majitel toku či nádrže... **a další**

Co je potřeba připravit:

- Je nutno soustředit potřebné **informace o nádrži**,
  - strukturu fytoplanktonu za posledních cca 5-8 let,
  - historii kvality vody v nádrži, rozložení, mocnost a kvalitu sedimentů v nádrži, včetně rozložení a kvantifikace infekceschopného inokula v sedimentech nádrže.
- Podrobné informace je nutné mít o **povodí nad nádrží**
  - (zdroje znečištění (ekotoxikologické, i zdroje živin), jejich pulsace a dynamika.
  - podrobnou hydrologii nádrže - aplikuji-li do vody jakoukoliv látku, měl bych vědět jak dochází k jejímu rozředění
- Přesný způsob aplikace a exaktní dávkování přípravků.
  - Kdy, kam, kolik, s jakým efektem na sinice a na necílové organismy a stabilitu ekosystému nádrže, ekotoxicita, biodegradabilita a biokumulace, či osud látky v ekosystému

Co dále je potřeba připravit:

- Podrobný **plán akce**, bezpečnost a profesionální provedení
- **System monitoringu** před a po aplikace
- **Prokázat vliv na vodní ekosystém**
  - Chronická a reprodukční toxicita,
  - biokumulovatelnost, biodegradabilita
  - Vliv na necílové organismy (zooplankton, ryby, moluskofauna, obojživelníci, makrofyta)

Ekosystémové studie pro nové přípravky a prioritní polutanty

- Přírodě blízký systém, který umožní ekotoxikologicky hodnotit na úrovni společností
- Odborně a finančně velmi náročné
- Platba od firem??? ... nezávislost studií!!!

- Realita je, že jsou na odtoku ČOV kombinace látek s neznámými efekty... proto je nutno realizovat nejen laboratorní, ale také in situ experimenty prokazující vliv na vodní ekosystémy!!!!!!

